

Koopkrachtpakket PvdA

Doorrekening van de koopkrachteffecten van
een pakket aan maatregelen

Marjan Verberk, Jasja Bos

Koopkrachtpakket PvdA

Doorrekening van de koopkrachteffecten van een pakket aan maatregelen

Auteurs

Marjan Verberk

Jasja Bos

Nibud, maart 2019

In opdracht van de Partij van de Arbeid

Inhoud

1.	Inleiding	6
2.	Methode	7
2.1	Werkwijze	7
2.2	Voorgestelde maatregelen	7
2.3	Overige maatregelen en kosten	10
3.	Resultaten	11
3.1	Loonstijging van 2,8 procent	11
3.2	Loonstijging van 5 procent	13
	Bijlage 1 Overzicht effect terugdraaien BTW verhoging	15
	Bijlage 2 Koopkracht (loonstijging 2,8 procent)	16
	Bijlage 3 Koopkracht (loonstijging 5 procent)	19
	Bijlage 4 Uitgangspunten berekeningen	22

1. Inleiding

Het Nibud brengt al jaren de koopkracht van huishoudens in kaart. Hierbij wordt elk jaar gekeken hoe de koopkracht zich het volgende jaar ontwikkelt ten opzichte van het huidige jaar. In opdracht van de Partij voor de Arbeid heeft het Nibud voor de 100 voorbeeldhuishoudens in kaart gebracht hoe de koopkracht zich zal ontwikkelen als een door de partij voorgesteld pakket aan maatregelen zou worden ingevoerd. In dit rapport worden de bevindingen gepresenteerd.

De koopkrachtberekeningen die vaak worden gepresenteerd zijn statisch van aard. Dat wil zeggen dat de huishoudsamenstelling gelijk blijft en dat er geen veranderingen optreden in het inkomen van het huishouden als gevolg van meer of minder werken of een andere baan. Op die manier kunnen beleidswijzigingen het beste in kaart worden gebracht. Op het moment dat er wel veranderingen in huishoudsamenstelling of de inkomenspositie worden betrokken in koopkrachtberekeningen, wordt er vaak gesproken van dynamische koopkrachtberekeningen. In dit rapport worden statische koopkrachtmutaties gepresenteerd.

2. Methode

2.1 Werkwijze

In dit onderzoek berekenen we de koopkrachtverandering 2018-2019 als we rekening houden met het pakket aan maatregelen zoals voorgesteld door de PvdA. Dit gebeurt via dezelfde systematiek die het Nibud elk jaar hanteert bij de reguliere berekeningen van de koopkracht. De koopkrachtcijfers op basis van het voorgestelde pakket aan maatregelen worden vergeleken met de reguliere koopkrachtcijfers van het Nibud van januari 2019 om het effect van de maatregelen inzichtelijk te maken. Het pakket aan maatregelen kan natuurlijk niet meer in januari 2019 ingevoerd worden. We beschikken echter niet over voldoende gegevens om te berekenen hoe de koopkracht er in 2020 uit gaat zien. Om toch het effect van het pakket aan maatregelen inzichtelijk te maken, laten we zien hoe de koopkracht zou zijn beïnvloed als de maatregelen wél per 1 januari zouden zijn ingevoerd.

2.2 Voorgestelde maatregelen

De PvdA heeft een pakket aan maatregelen voorgesteld. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Verhoging algemene heffingskorting met 100 euro;
- Verlaging tarief eerste schijf inkomstenbelasting met 0,29 procentpunt;
- Verlaging minimale normpercentage zorgtoeslag met 0,2 procentpunt per persoon;
- Verlaging minimale normhuur huurtoeslag met 20 euro;
- Verhoging AOW tegemoetkoming met 80 euro per persoon per jaar;
- Verhoging maximale ouderenkorting met 105 euro;
- Terugdraaien verhoging lage btw tarief van 6 naar 9 procent;
- Verhoging lonen publieke sector met 5 procent.

Daarnaast zijn er nog een aantal overige maatregelen die niet in de berekeningen zijn betrokken. Deze staan in paragraaf 2.3. Hieronder staat per maatregelen toegelicht hoe hier in de berekeningen rekening mee is gehouden.

Verhoging algemene heffingskorting

Voor zowel AOW'ers als niet AOW'ers wordt de algemene heffingskorting met € 100 verhoogd om de hogere energierekening te compenseren. Dit leidt tot de volgende bedragen:

Tabel 1: Nieuwe en oorspronkelijke bedragen algemene heffingskorting

	Nieuw (€)	Oorspronkelijk (€)
Niet AOW gerechtigd	2.577	2.477
AOW gerechtigd	1.358	1.258

Verlaging eerste schijf inkomstenbelasting

Voor zowel AOW'ers als niet AOW'ers wordt het tarief in de eerste schijf van de inkomstenbelasting met 0,29 procentpunt verlaagd. Hiermee wordt het stelsel van twee schijven losgelaten. De percentages in de eerste schijf zijn als volgt:

Tabel 2: Nieuwe en oorspronkelijke percentages eerste schijf inkomstenbelasting

	Nieuw (%)	Oorspronkelijk (%)
Niet AOW gerechtigd	36,36	36,65
AOW gerechtigd	18,46	18,75

Verlaging minimale normpercentages zorgtoeslag

De minimale normpercentages voor de zorgtoeslag worden met 0,2 procentpunt verlaagd voor alleenstaanden en met 0,4 procent voor paren. Dit leidt tot de volgende percentages:

Tabel 3: Nieuwe en oorspronkelijke percentages minimale normpercentages zorgtoeslag

	Nieuw (%)	Oorspronkelijk (%)
Eenpersoonshuishouden	1,805	2,005
Meerpersoonshuishouden	3,915	4,315

Het hoge normpercentage van 13,52 procent blijft ongewijzigd.

Verlaging minimale normhuren huurtoeslag

In de berekening voor de huurtoeslag gaan alle minimale normhuren met € 20 omlaag. Dit geeft de volgende bedragen:

Tabel 4: Nieuwe en oorspronkelijke minimale normhuren huurtoeslag

	Nieuw (€)	Oorspronkelijk (€)
Eenpersoonshuishouden niet AOW gerechtigd	191,68	211,68
Meerpersoonshuishouden niet AOW gerechtigd	191,68	211,68
Eenpersoonshuishouden AOW gerechtigd	189,86	209,86
Meerpersoonshuishouden AOW gerechtigd	188,05	208,05

Verhoging AOW tegemoetkoming

De verhoging van de AOW tegemoetkoming is € 80 op jaarbasis. Het betreft de verhoging van de inkomensondersteuning AOW (RIA) van € 25,23 per persoon. In de Nibud parameters zit dit in het AOW bedrag verwerkt. Dit bedrag is per persoon en leidt dan tot de volgende bedragen:

Tabel 5: Nieuwe en oorspronkelijke AOW bedragen (gemiddelde bruto jaarbedrag incl. vakantietoeslag)

	Nieuw (€)	Oorspronkelijk (€)
AOW alleenstaand inclusief RIA	15.602	15.522
AOW (echt)paar inclusief RIA	21.530	21.370

Verhoging maximale ouderenkorting

De maximale ouderenkorting wordt verhoogd met € 105. Dit geeft de volgende bedragen:

Tabel 6: Nieuwe en oorspronkelijke ouderenkorting

	Nieuw (€)	Oorspronkelijk (€)
Ouderenkorting	1.701	1.596

Terugdraaien verhoging lage BTW tarief

Het terugdraaien van de verhoging van het lage BTW tarief geldt voor alle producten en diensten waarop het lage BTW tarief van toepassing is:

De volgende producten vallen onder het lage tarief:

- voedingsmiddelen (inclusief alcoholvrije dranken)
- water
- agrarische goederen
- geneesmiddelen en hulpmiddelen
- kunst, verzamelvoorwerpen en antiek
- boeken en periodieken

De volgende diensten vallen onder het lage tarief:

- fietsen repareren
- schoeisel en lederwaren repareren
- kleding en huishoudlinnen repareren
- diensten van kappers
- werkzaamheden aan woningen
- kampeergelegenheid bieden
- logies
- cultuur en recreatie
- uitvoerende kunstenaars
- sport waaronder zwembaden en sauna's
- personenvervoer

We nemen in principe alle bovenstaande groepen mee bij deze maatregel, maar dit is alleen mogelijk voor zover zij opgenomen zijn in de ontwikkeling van de consumentenprijzen (CPI) zoals het CBS die bepaalt. In bijlage 1 staat een overzicht van de bijdragen van de verschillende uitgavenposten aan de totale inflatie.

Hieronder lichten we de berekening toe met de cijfers van de productgroep brood en granen. Deze cijfers zijn gebaseerd op de ontwikkeling van de consumentenprijzen van het CBS van januari 2019.

In januari is de algemene CPI 2,2 procent. De afgeleide CPI is 1 procent. Het verschil tussen deze twee is het belastingeffect. In januari 2019 is dit dan 1,2 procent. Dit is het belastingeffect over alle producten. We willen weten wat het aandeel van brood en granen is in dit totale effect.

Om dit te berekenen, kijken we naar de CPI en de afgeleide CPI van deze groep. Dit zijn respectievelijk 3,6 procent en 0,8 procent. Het belastingeffect is 2,8 procent. De productgroep brood en granen heeft een wegingscoëfficiënt van 2,3 procent. Dit betekent dat 2,3 procent van het totale belastingeffect toegewezen kan worden aan brood en granen. Anders geformuleerd: van het belastingeffect van brood en granen moet 2,3 procent meegenomen worden in de berekening van het totale belastingeffect.

De bijdrage van het belastingeffect van brood en granen aan het totale belastingeffect is dan $2,3 * 2,8$ is 0,064 procent. Als we deze berekening uitvoeren voor alle producten en diensten die onder het lage BTW tarief vallen dan is het totale belastingeffect 0,62 procent.

In de reguliere koopkrachtberekeningen gaan we uit van een CPI van 2,4 procent over heel 2019 (Bron: decemberraming CPB 2018). Als we uitgaan van het schrappen van de BTW verhoging dan wordt de CPI 0,62 procentpunt lager en komt dan uit op 1,8 procent.

Het is mogelijk dat er een verband bestaat tussen de verwachte prijsstijgingen en de loonstijgingen. Prijsstijgingen kunnen een rol spelen in de onderhandelingen over de cao-lonen. We kunnen achter niet inschatten hoe zich dit verhoudt. In deze berekeningen houden we daarom geen rekening met deze mogelijke interactie. Met als gevolg dat de koopkrachtstijging van het pakket aan maatregelen dat de PvdA voorstelt misschien iets te hoog wordt ingeschat.

Loongolf 5 procent in publieke sector (2,5 mrd)

Er worden in dit onderzoek twee scenario's doorgerekend. In het eerste scenario wordt uitgegaan van een loonontwikkeling van 2,8 procent. In het tweede scenario is de loonontwikkeling 5 procent. Hierbij wordt er dus vanuit gegaan dat de loonstijging in één keer wordt doorgevoerd.

2.3 Overige maatregelen en kosten

Het pakket dat de PvdA voorstelt, bestaat niet alleen uit bovengenoemde maatregelen. Er zijn ook maatregelen in het pakket opgenomen die ervoor moeten zorgen dat de extra kosten betaald kunnen worden. Deze maatregelen zijn niet door het Nibud doorgerekend. Het gaat om de volgende voorstellen:

1. 60% belasting voor inkomens boven 150.000 euro
2. CO2-heffing
3. Miljonairsbelasting
4. Winstbelasting niet omlaag
5. Afschaffen belastingvoordeel expats

De regelingen 1, 3 en 5 zijn niet doorgerekend, omdat het Nibud geen voorbeeldhuishoudens voor de betreffende situaties heeft. De maatregelen 2 en 4 zijn niet doorgerekend, omdat deze betrekking hebben op bedrijven.

Kosten maatregelen

In de volgende tabel staat het kostenoverzicht van de verschillende maatregelen. Dit overzicht is aangeleverd door de PvdA. Het Nibud heeft hier geen bijdrage aan geleverd. Voor de volledigheid is dit overzicht in het rapport opgenomen.

Tabel 7: Kostenoverzicht maatregelen

	Kosten (mln €)
Verhoging algemene heffingskorting	1.200
Verlaging eerste schijf inkomstenbelasting	600
Verlaging minimale normpercentages zorgtoeslag	200
Verlaging normhuren huurtoeslag	300
AOW tegemoetkoming en verhoging ouderenkorting	500
Terugdraaien verhoging lage BTW tarief	2.600
Loongolf 5 procent publieke sector	2.500

Bron: Partij van de Arbeid (2019).

3. Resultaten

In bijlage 2 en 3 zijn overzichten opgenomen van de uitkomsten van de berekeningen in de verschillende scenario's. In bijlage 2 staat het scenario met een loonontwikkeling van 2,8 procent. In bijlage 3 de loonontwikkeling van 5 procent.

3.1 Loonstijging van 2,8 procent

In de reguliere cijfers zoals het Nibud die in januari gepresenteerd heeft, gaan 4 van de 100 voorbeeldhuishoudens er op achteruit. Als het pakket aan maatregelen van de PvdA doorgevoerd wordt dan gaat geen enkel voorbeeldhuishouden er op achteruit. De koopkrachtcijfers lopen uiteen van 0,8 procent tot en met 5,6 procent.

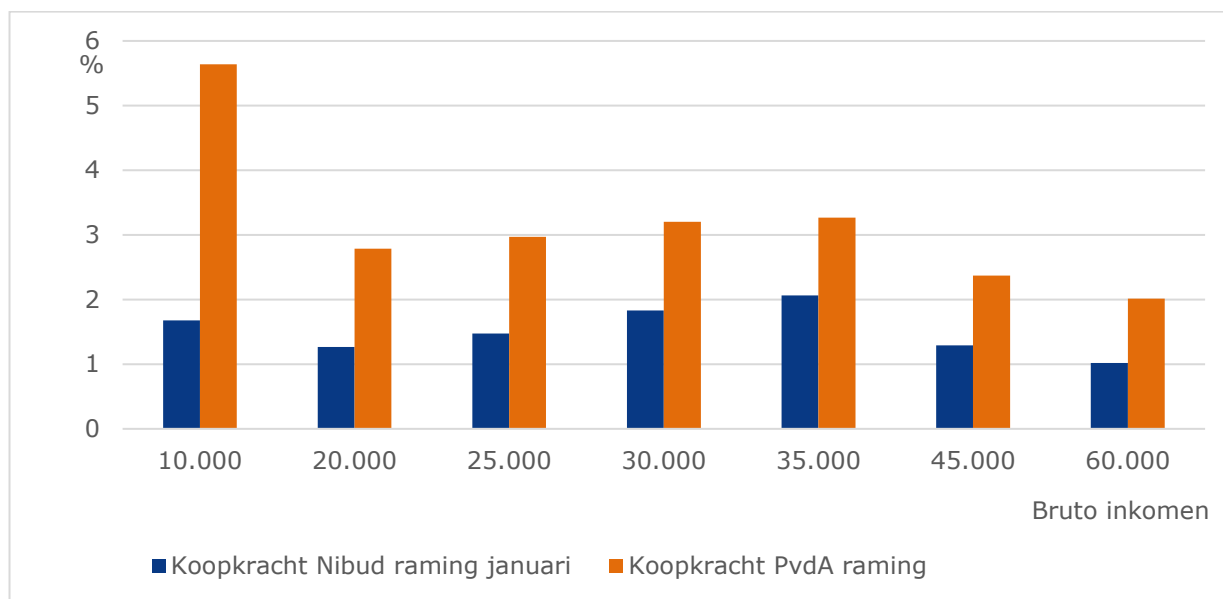
Het paar met 1 kind en twee inkomens van € 25.000 en € 10.000 heeft, net als in de reguliere situatie, de kleinste koopkrachtverandering, 0,8 procent. Dit huishouden krijgt er in vergelijking met de januariraming van het Nibud 1,6 procentpunt bij. Dat dit voorbeeldhuishouden wat achterblijft, heeft te maken met de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting en de andere opbouw van de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Door een opbouw vanaf € 0 valt deze korting tot minimumloon lager uit dan in 2018. Voor deze twee maatregelen is geen aanpassing voorgesteld door de PvdA en dat effect is dan ook in het nieuwe scenario merkbaar. Dit huishouden heeft weliswaar de kleinste koopkrachtverandering, maar niet de laagste koopkrachtvoortgang ten opzichte van de reguliere situatie als het pakket aan maatregelen zoals voorgesteld door de PvdA ingevoerd zou worden. Er zijn 4 voorbeeldhuishoudens die er 0,8 procent bij krijgen ten opzichte van de reguliere situatie en kennen daarmee de laagste koopkrachtvoortgang. Dit zijn het paar met 1 kind waarvan beide partners een bruto inkomen van € 75.000 hebben, het paar met 2 kinderen en bruto inkomens van € 20.000 en € 10.000, het paar met 2 kinderen en bruto inkomens van € 120.000 en € 70.000 en het paar met 3 kinderen en inkomens van € 100.000 en € 60.000.

De werkende alleenstaande met een inkomen van € 10.000 gaat er in het voorstel van de PvdA het meest op vooruit. Dit huishouden profiteert van verschillende maatregelen uit het pakket, zoals de verhoging van de huurtoeslag en de zorgtoeslag. Als we kijken naar de extra koopkracht ten opzichte van de reguliere situatie dan krijgt dit huishouden er 4 procent extra bij. Dit is de hoogste toename van alle voorbeeldhuishoudens.

Als we kijken naar groepen van huishoudens, dan zien we dat de ouderen er het meest op vooruit gaan ten opzichte van de reguliere situatie. Van de 16 voorbeeldhuishoudens met AOW krijgen er 10 meer dan 2 procent extra koopkracht bij als het voorgestelde pakket aan maatregelen van de PvdA ingevoerd zou worden.

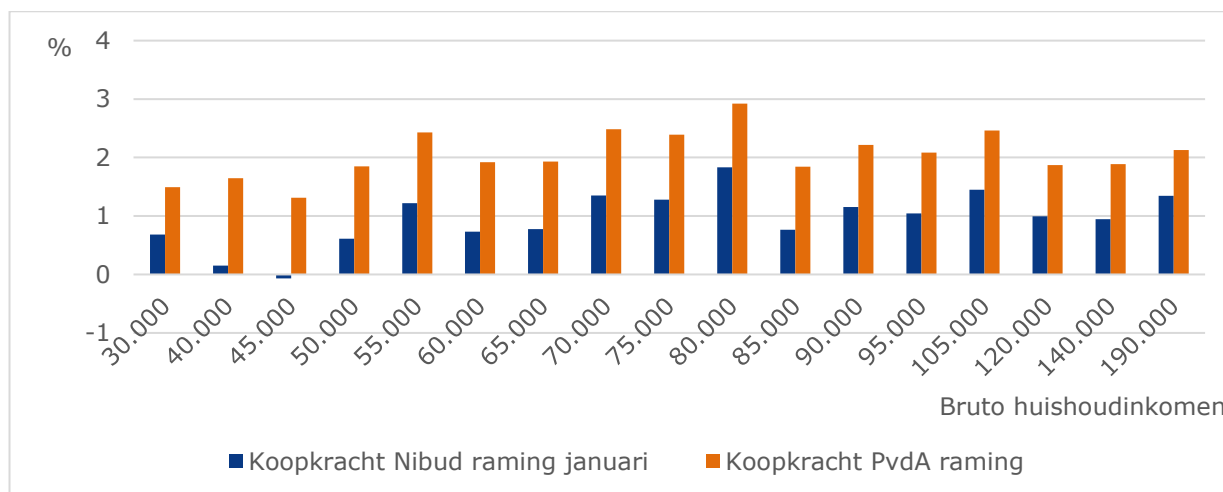
De uitkomsten van de doorrekening van het voorgestelde pakket aan maatregelen laten zien dat huishoudens met lage inkomens er in doorsnee meer koopkracht bij krijgen dan huishoudens met hogere inkomens. Als we groepen van huishoudens bekijken dan zien we in elke groep dat de voorbeeldhuishoudens met hogere inkomens een kleinere koopkrachtverandering hebben dan de voorbeeldhuishoudens met lagere inkomens. Ook neemt het percentage extra koopkracht ten opzichte van de reguliere situatie af naarmate het inkomen stijgt. Onderstaande grafieken laten dit voor enkele groepen zien.

Figuur 1: Koopkracht werkende alleenstaande

De werkende alleenstaande met het laagste inkomen krijgt er 4 procent extra koopkracht bij. Hoe hoger het inkomen, hoe minder er extra bij komt. Bij het hoogste inkomen is de extra koopkracht nog 1 procent. De totale koopkracht neemt af van 5,6 procent bij het laagste inkomen tot 2 procent bij het hoogste inkomen.

Figuur 2: Koopkracht paar met 2 kinderen, tweeverdieners

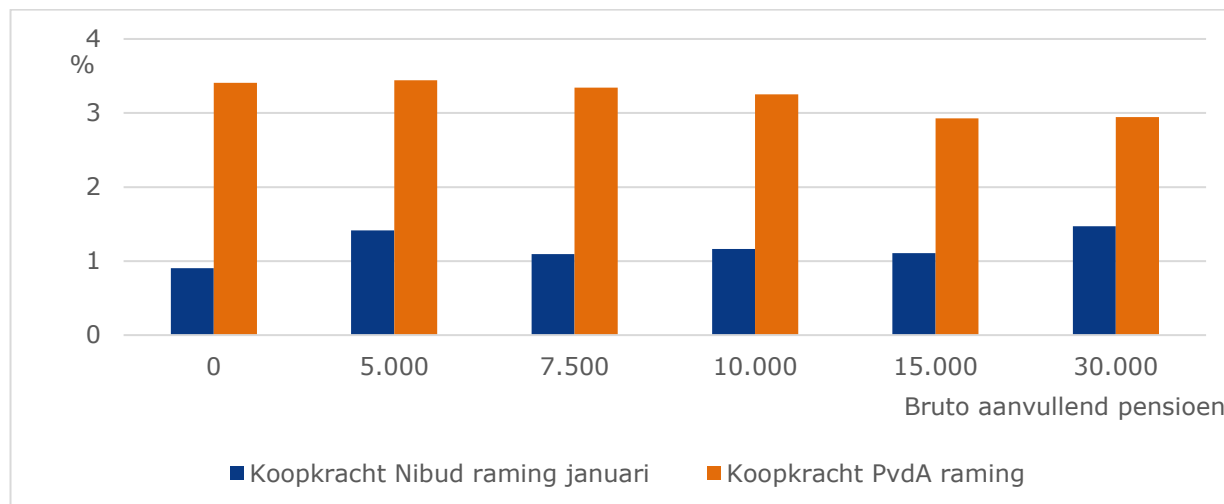

Huishoudens met hogere inkomens ervaren in de reguliere situatie over het algemeen een grotere koopkrachtverandering dan de huishoudens met lagere inkomens. Door de maatregelen die de PvdA voorstelt, krijgen de laagste inkomens er de meeste koopkracht bij. Dit loopt af van 1,5 procent extra koopkracht bij een huishoudinkomen van € 40.000 tot 0,8 procent extra koopkracht bij het hoogste inkomensniveau.

Het paar met twee kinderen en een bruto huishoudinkomen van € 30.000 krijgt er in het PvdA scenario 0,8 procent bij ten opzichte van de reguliere situatie. Dat is net zoveel als de extra koopkracht dat het paar met twee kinderen met het hoogste inkomen erbij krijgt. Dit komt door de verminderde overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting, de

andere opbouw van de inkomensafhankelijke combinatiekorting en het verzilveringsprobleem dat optreedt op dit inkomensniveau.

Figuur 3: Koopkracht alleenstaande oudere met AOW

De alleenstaande AOW'er met een lager aanvullend pensioen profiteert meer van het PvdA scenario dan de alleenstaande AOW'er met een hoog aanvullend pensioen. Zonder aanvullend pensioen is de extra koopkracht door de maatregelen 2,5 procent tegenover een toename van 1,5 procent bij het hoogste bruto aanvullend pensioen.

3.2 Loonstijging van 5 procent

De Nibud voorbeeldhuishoudens zijn een dwarsdoorsnede van huishoudens in de private en de publieke sector. Om de effecten van een loonontwikkeling van 5 procent te berekenen zijn we er vanuit gegaan dat in dit scenario alle huishoudens met minimaal één werkende werkzaam zijn in de publieke sector. In werkelijkheid hoeft dit niet het geval te zijn. We kijken in dit scenario alleen naar de koopkrachtcijfers van de huishoudens met minimaal 1 werkende volwassene.

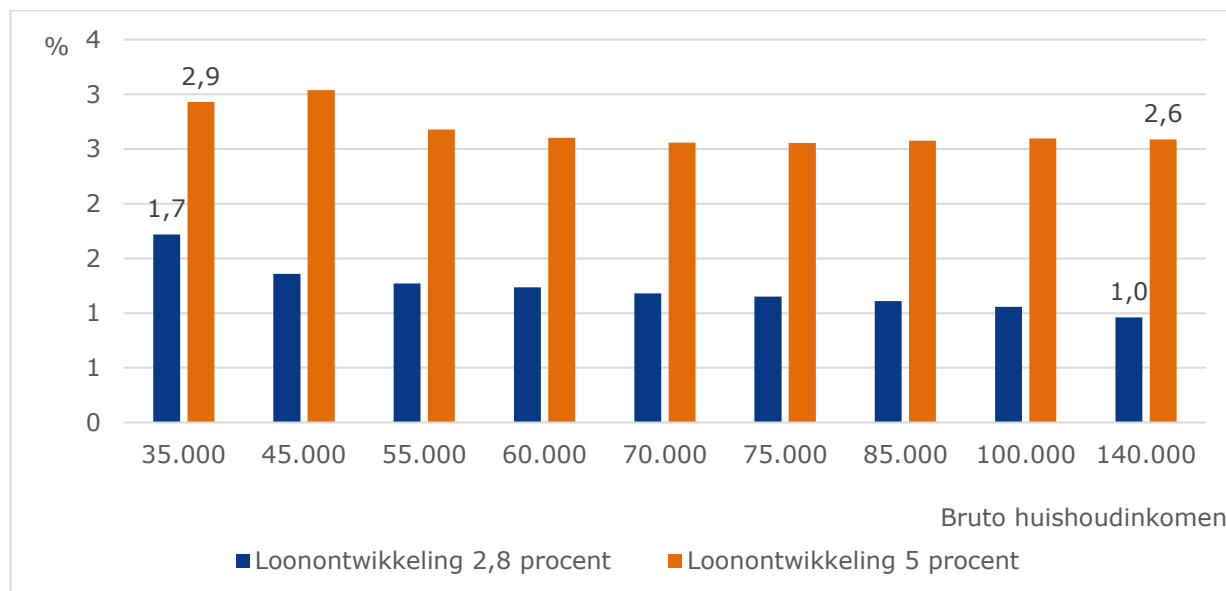
In dit scenario liggen de koopkrachtcijfers tussen de 1,9 en 7,3 procent. Net als in het vorige scenario heeft de werkende alleenstaande met een inkomen van € 10.000 de grootste koopkrachtstijging en het paar met 1 kind en inkomens van € 25.000 en € 10.000 het laagste. Als we kijken naar de extra koopkracht ten opzichte van de reguliere situatie, dan krijgt, net als in het vorige scenario, de werkende alleenstaande met een inkomen van € 10.000 er het meest extra bij, 5,6 procent. Dit is de hoogste toename van alle voorbeeldhuishoudens.

De laagste toename in extra koopkracht door de PvdA maatregelen is zichtbaar bij de eenoudergezinnen. Dat is een duidelijk verschil met het scenario van een loonontwikkeling van 2,8 procent. Van de zes voorbeeldhuishoudens met een eenoudergezin is bij drie van deze voorbeelden de extra koopkracht door het voorgestelde pakket aan maatregelen minder dan 2 procent. Alle andere doorgerekende voorbeeldhuishoudens in dit scenario krijgen er meer dan 2 procent extra koopkracht bij. Eenoudergezinnen blijven dus wat achter.

Bij een loonontwikkeling van 5 procent is de extra koopkrachtstijging van huishoudens met lagere inkomens groter dan van huishoudens met hogere inkomens, maar dit effect is

kleiner dan bij een loonontwikkeling van 2,8 procent. Onderstaande figuur laat dit zien voor een paar zonder kinderen.

Figuur 4: Extra koopkracht door pakket maatregelen t.o.v. reguliere situatie voor een paar zonder kinderen, tweeverdieners

In het scenario met een loonontwikkeling van 2,8 procent loopt de extra koopkracht uiteen van 1,7 procent bij het laagste huishoudinkomen tot 1 procent bij het hoogste huishoudinkomen. In het scenario met een loonontwikkeling van 5 procent is dit respectievelijk 2,9 en 2,6 procent.

Bijlage 1 | Overzicht effect terugdraaien BTW verhoging

	CPI (%)	Afgeleide CPI (%)	Belasting effect (%)	Wegings coëfficiënt (%)	Bijdrage aan belastingeffect (%)	
Brood en granen		3,6	0,8	2,8	2,3	0,064
Vlees		2,3	-0,6	2,9	2,2	0,065
Vis en schaal- en schelpdieren		3,5	0,6	2,9	0,4	0,010
Melk, kaas en eieren		3,2	0,4	2,8	1,3	0,035
Oliën en vetten		4,2	1,4	2,8	0,3	0,009
Fruit		-2,7	-5,4	2,7	0,8	0,020
Groente		7,5	4,6	2,9	1,6	0,046
Suiker, zoetwaren en ijs		2,5	-0,3	2,8	0,8	0,022
Overige voedingsmiddelen		3,2	0,3	2,9	0,9	0,026
Koffie, thee en cacao		-2	-4,7	2,7	0,3	0,009
Mineraalwater, frisdrank en sap		2,1	-0,7	2,8	0,6	0,017
Alcoholvrij bier		0,2	-0,2	0,4	0,3	0,001
Onderhoudsdiensten woning		2,9	0	2,9	0,0	0,001
Water		3,1	0	3,1	0,4	0,011
Huishoudelijke diensten		3,5	3,3	0,2	0,8	0,002
Farmaceutische producten		6,2	3,3	2,9	0,3	0,008
Overige medische producten		1,1	-1,4	2,5	0,0	0,001
Therapeutische apparaten		-0,7	-1,5	0,8	0,5	0,004
Onderhoud en reparatie privé voertuigen		6,6	6,5	0,1	1,6	0,002
Personenvervoer per spoor		4,6	1,7	2,9	0,7	0,019
Personenvervoer over de weg		6,2	3,3	2,9	0,3	0,009
Personenvervoer over water		12,4	6,5	5,9	0,0	0,002
Tuinen, planten en bloemen		7,3	4,5	2,8	0,7	0,019
Diensten voor recreatie en sport		2,5	0,6	1,9	1,8	0,033
Culturele diensten		1,7	-0,3	2	0,8	0,016
Boeken		3,6	0,8	2,8	0,2	0,006
Kranten en tijdschriften		6,1	3,2	2,9	0,4	0,013
Horeca		4	1,7	2,3	5,1	0,116
Kantines		7,9	5	2,9	0,2	0,007
Kappers en schoonheidssalons		2,5	0,2	2,3	0,9	0,021
Overige producten lichaamsverzorging		2,2	2,1	0,1	1,6	0,002
TOTAAL						0,62
Verwachte CPI 2019		2,4				
Verwachte CPI 2019 zonder BTW verhoging		1,8				

Bijlage 2 | Koopkracht (loonstijging 2,8 procent)

nr	huishouden	Reguliere situatie		Voorstel PvdA	
		koopkracht (%)	euro's per maand	koopkracht (%)	euro's per maand
1	Alleenstaand, bijstand	0,8%	€ 10	3,1%	€ 40
2	Alleenstaande ouder 1 kind, bijstand	0,6%	€ 12	2,5%	€ 45
3	Alleenstaande ouder 2 kinderen, bijstand	0,9%	€ 18	2,6%	€ 53
4	Paar zonder kinderen, bijstand	1,1%	€ 20	3,0%	€ 57
5	Paar 2 kinderen, bijstand	1,3%	€ 30	3,1%	€ 69
6	Alleenstaande, werkend € 10000	1,7%	€ 17	5,6%	€ 56
7	Alleenstaande, werkend € 20000	1,3%	€ 22	2,8%	€ 48
8	Alleenstaande, werkend € 25000	1,5%	€ 26	3,0%	€ 52
9	Alleenstaande, werkend € 30000	1,8%	€ 35	3,2%	€ 62
10	Alleenstaande, werkend € 35000	2,1%	€ 44	3,3%	€ 70
11	Alleenstaande, werkend € 45000	1,3%	€ 35	2,4%	€ 64
12	Alleenstaande, werkend € 60000	1,0%	€ 34	2,0%	€ 67
13	Alleenstaande ouder 1 kind, werkend € 25000	0,9%	€ 23	2,2%	€ 56
14	Alleenstaande ouder 1 kind, werkend € 40000	1,7%	€ 47	2,8%	€ 76
15	Alleenstaande ouder 1 kind, werkend € 60000	1,1%	€ 38	2,0%	€ 73
16	Alleenstaande ouder 2 kinderen, werkend € 30000	2,1%	€ 61	3,3%	€ 94
17	Alleenstaande ouder 2 kinderen, werkend € 50000	1,1%	€ 39	2,1%	€ 73
18	Alleenstaande ouder 3 kinderen, werkend € 30000	1,9%	€ 57	3,0%	€ 93
19	Paar zonder kinderen, alleenverdiener € 35000	2,7%	€ 64	4,5%	€ 106
20	Paar zonder kinderen, alleenverdiener € 60000	1,4%	€ 48	2,6%	€ 89
21	Paar 1 kind, alleenverdiener € 40000	1,4%	€ 36	2,6%	€ 65
22	Paar 1 kind, alleenverdiener € 65000	1,0%	€ 35	2,0%	€ 71
23	Paar 2 kinderen, alleenverdiener € 30000	1,2%	€ 32	2,6%	€ 69
24	Paar 2 kinderen, alleenverdiener € 75000	0,8%	€ 32	1,7%	€ 71
25	Paar 3 kinderen, alleenverdiener € 50000	1,1%	€ 38	2,2%	€ 73
26	Paar 4 kinderen, alleenverdiener € 40000	1,8%	€ 52	2,9%	€ 83
27	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 25000 & € 10000	1,5%	€ 40	3,2%	€ 86
28	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 25000 & € 20000	1,1%	€ 38	2,5%	€ 84
29	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 25000	1,3%	€ 50	2,6%	€ 99
30	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 35000 & € 25000	1,5%	€ 59	2,7%	€ 109
31	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 35000 & € 35000	1,8%	€ 79	3,0%	€ 132
32	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 40000 & € 35000	1,6%	€ 77	2,8%	€ 131
33	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 35000	1,5%	€ 78	2,7%	€ 135
34	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 60000 & € 40000	1,4%	€ 79	2,4%	€ 139

35	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 75000 & € 65000	1,0%	€ 75	2,0%	€ 145
36	Paar 1 kind, tweeverdiener € 25000 & € 10000	-0,8%	€ -24	0,8%	€ 23
37	Paar 1 kind, tweeverdiener € 25000 & € 20000	0,5%	€ 18	1,8%	€ 65
38	Paar 1 kind, tweeverdiener € 25000 & € 25000	1,1%	€ 45	2,4%	€ 93
39	Paar 1 kind, tweeverdiener € 35000 & € 25000	1,3%	€ 57	2,5%	€ 108
40	Paar 1 kind, tweeverdiener € 40000 & € 25000	1,3%	€ 58	2,5%	€ 111
41	Paar 1 kind, tweeverdiener € 40000 & € 35000	1,7%	€ 81	2,8%	€ 136
42	Paar 1 kind, tweeverdiener € 55000 & € 25000	1,3%	€ 63	2,4%	€ 119
43	Paar 1 kind, tweeverdiener € 60000 & € 30000	1,4%	€ 76	2,5%	€ 134
44	Paar 1 kind, tweeverdiener € 70000 & € 40000	1,3%	€ 80	2,3%	€ 144
45	Paar 1 kind, tweeverdiener € 75000 & € 75000	0,8%	€ 60	1,6%	€ 125
46	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 20000 & € 10000	0,7%	€ 20	1,5%	€ 43
47	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 25000 & € 15000	0,1%	€ 5	1,7%	€ 57
48	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 15000	-0,1%	€ -2	1,3%	€ 48
49	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 20000	0,6%	€ 24	1,9%	€ 74
50	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 25000	1,2%	€ 52	2,4%	€ 103
51	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 40000 & € 20000	0,7%	€ 32	1,9%	€ 84
52	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 45000 & € 20000	0,8%	€ 36	1,9%	€ 89
53	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 45000 & € 25000	1,3%	€ 65	2,5%	€ 120
54	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 25000	1,3%	€ 64	2,4%	€ 120
55	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 30000	1,8%	€ 96	2,9%	€ 154
56	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 65000 & € 20000	0,8%	€ 41	1,9%	€ 99
57	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 65000 & € 25000	1,2%	€ 65	2,2%	€ 125
58	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 70000 & € 25000	1,0%	€ 61	2,1%	€ 123
59	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 75000 & € 30000	1,4%	€ 91	2,5%	€ 155
60	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 80000 & € 40000	1,0%	€ 69	1,9%	€ 130
61	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 80000 & € 60000	0,9%	€ 74	1,9%	€ 148
62	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 120000 & € 70000	1,3%	€ 131	2,1%	€ 208
63	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 10000	-0,3%	€ -9	1,2%	€ 41
64	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 35000 & € 20000	0,9%	€ 38	2,1%	€ 90
65	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 40000 & € 25000	1,4%	€ 68	2,6%	€ 122
66	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 25000	1,4%	€ 71	2,5%	€ 128
67	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 60000 & € 30000	1,7%	€ 101	2,8%	€ 162
68	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 75000 & € 35000	1,3%	€ 84	2,3%	€ 150
69	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 100000 & € 60000	0,8%	€ 72	1,6%	€ 143
70	Paar 4 kinderen, tweeverdiener € 60000 & € 20000	0,8%	€ 45	1,9%	€ 103
71	Alleenstaande oudere, AOW + € 0	0,9%	€ 14	3,4%	€ 51
72	Alleenstaande oudere, AOW + € 5000	1,4%	€ 25	3,4%	€ 61
73	Alleenstaande oudere, AOW + € 7500	1,1%	€ 19	3,3%	€ 58
74	Alleenstaande oudere, AOW + € 10000	1,2%	€ 21	3,3%	€ 60
75	Alleenstaande oudere, AOW + € 15000	1,1%	€ 23	2,9%	€ 61
76	Alleenstaande oudere, AOW + € 30000	1,5%	€ 39	2,9%	€ 79

77	Ouder paar, AOW + € 0 & € 0	1,0%	€ 20	3,4%	€ 71
78	Ouder paar, AOW + € 7500 & € 0	0,9%	€ 22	2,0%	€ 48
79	Ouder paar, AOW + € 10000 & € 0	1,6%	€ 38	3,4%	€ 83
80	Ouder paar, AOW + € 15000 & € 0	1,7%	€ 45	4,3%	€ 115
81	Ouder paar, AOW + € 10000 & € 5000	1,2%	€ 33	3,9%	€ 105
82	Ouder paar, AOW + € 15000 & € 5000	0,7%	€ 22	3,0%	€ 89
83	Ouder paar, AOW + € 15000 & € 10000	0,4%	€ 13	2,5%	€ 84
84	Ouder paar, AOW + € 20000 & € 10000	0,5%	€ 19	2,6%	€ 91
85	Ouder paar, AOW + € 30000 & € 10000	2,6%	€ 102	4,4%	€ 174
86	Ouder paar, AOW + € 50000 & € 15000	0,5%	€ 27	2,0%	€ 100
87	Alleenstaande uitkering € 20000	0,8%	€ 12	2,5%	€ 37
88	Alleenstaande vervroegd pensioen € 30000	-0,3%	€ -4	1,1%	€ 18
89	Paar zonder kinderen, uitkering € 30000	2,4%	€ 49	4,3%	€ 88
90	Paar zonder kinderen, alleenverdiener vervroegd pensioen € 35000	1,6%	€ 33	3,6%	€ 72
91	Paar zonder kinderen, werk & vervroegd pensioen, € 35000 & € 25000	0,9%	€ 33	2,2%	€ 80
92	Paar zonder kinderen, werk & pensioen, € 35000 & € 15000	1,4%	€ 54	2,9%	€ 116
93	Paar zonder kinderen, werk & uitkering, € 20000 & € 10000	1,7%	€ 40	3,6%	€ 84
94	Paar zonder kinderen, werk & uitkering, € 30000 & € 15000	1,2%	€ 36	2,6%	€ 79
95	Paar zonder kinderen, werk & uitkering, € 50000 & € 20000	1,1%	€ 46	2,3%	€ 96
96	Paar 1 kind, werkend & uitkering, € 25000 & € 10000	1,9%	€ 48	3,7%	€ 93
97	Paar 1 kind, werkend & uitkering, € 45000 & € 25000	1,3%	€ 57	2,5%	€ 108
98	Paar 2 kinderen, werkend & uitkering, € 25000 & € 15000	1,4%	€ 44	3,0%	€ 95
99	Paar 2 kinderen, werkend & uitkering, € 45000 & € 25000	1,4%	€ 60	2,6%	€ 112
100	Paar 3 kinderen, werkend & uitkering, € 30000 & € 20000	1,2%	€ 44	2,5%	€ 92

Bijlage 3 | Koopkracht (loonstijging 5 procent)

nr	huishouden	Reguliere situatie		Voorstel PvdA	
		koopkracht euro 's per (%)	maand	koopkracht euro 's (%)	per maand
1	Alleenstaand, bijstand	0,8%	€ 10	3,1%	€ 40
2	Alleenstaande ouder 1 kind, bijstand	0,6%	€ 12	2,5%	€ 45
3	Alleenstaande ouder 2 kinderen, bijstand	0,9%	€ 18	2,6%	€ 53
4	Paar zonder kinderen, bijstand	1,1%	€ 20	3,0%	€ 57
5	Paar 2 kinderen, bijstand	1,3%	€ 30	3,1%	€ 69
6	Alleenstaande, werkend € 10000	1,7%	€ 17	7,3%	€ 72
7	Alleenstaande, werkend € 20000	1,3%	€ 22	3,9%	€ 67
8	Alleenstaande, werkend € 25000	1,5%	€ 26	4,1%	€ 72
9	Alleenstaande, werkend € 30000	1,8%	€ 35	4,6%	€ 89
10	Alleenstaande, werkend € 35000	2,1%	€ 44	4,7%	€ 101
11	Alleenstaande, werkend € 45000	1,3%	€ 35	3,8%	€ 104
12	Alleenstaande, werkend € 60000	1,0%	€ 34	3,6%	€ 120
13	Alleenstaande ouder 1 kind, werkend € 25000	0,9%	€ 23	2,5%	€ 65
14	Alleenstaande ouder 1 kind, werkend € 40000	1,7%	€ 47	3,9%	€ 106
15	Alleenstaande ouder 1 kind, werkend € 60000	1,1%	€ 38	3,3%	€ 118
16	Alleenstaande ouder 2 kinderen, werkend € 30000	2,1%	€ 61	3,6%	€ 103
17	Alleenstaande ouder 2 kinderen, werkend € 50000	1,1%	€ 39	3,2%	€ 112
18	Alleenstaande ouder 3 kinderen, werkend € 30000	1,9%	€ 57	3,7%	€ 113
19	Paar zonder kinderen, alleenverdiener € 35000	2,7%	€ 64	5,4%	€ 128
20	Paar zonder kinderen, alleenverdiener € 60000	1,4%	€ 48	4,1%	€ 142
21	Paar 1 kind, alleenverdiener € 40000	1,4%	€ 36	3,8%	€ 96
22	Paar 1 kind, alleenverdiener € 65000	1,0%	€ 35	3,6%	€ 128
23	Paar 2 kinderen, alleenverdiener € 30000	1,2%	€ 32	3,4%	€ 88
24	Paar 2 kinderen, alleenverdiener € 75000	0,8%	€ 32	2,9%	€ 120
25	Paar 3 kinderen, alleenverdiener € 50000	1,1%	€ 38	3,3%	€ 111
26	Paar 4 kinderen, alleenverdiener € 40000	1,8%	€ 52	3,9%	€ 114
27	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 25000 & € 10000	1,5%	€ 40	4,4%	€ 118
28	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 25000 & € 20000	1,1%	€ 38	4,2%	€ 140
29	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 25000	1,3%	€ 50	4,0%	€ 153
30	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 35000 & € 25000	1,5%	€ 59	4,1%	€ 164
31	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 35000 & € 35000	1,8%	€ 79	4,3%	€ 193
32	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 40000 & € 35000	1,6%	€ 77	4,2%	€ 197

33	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 35000	1,5%	€ 78	4,1%	€ 209
34	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 60000 & € 40000	1,4%	€ 79	4,0%	€ 227
35	Paar zonder kinderen, tweeverdiener € 75000 & € 65000	1,0%	€ 75	3,6%	€ 264
36	Paar 1 kind, tweeverdiener € 25000 & € 10000	-0,8%	€ -24	1,9%	€ 57
37	Paar 1 kind, tweeverdiener € 25000 & € 20000	0,5%	€ 18	3,6%	€ 128
38	Paar 1 kind, tweeverdiener € 25000 & € 25000	1,1%	€ 45	3,9%	€ 150
39	Paar 1 kind, tweeverdiener € 35000 & € 25000	1,3%	€ 57	3,9%	€ 169
40	Paar 1 kind, tweeverdiener € 40000 & € 25000	1,3%	€ 58	3,9%	€ 176
41	Paar 1 kind, tweeverdiener € 40000 & € 35000	1,7%	€ 81	4,2%	€ 202
42	Paar 1 kind, tweeverdiener € 55000 & € 25000	1,3%	€ 63	3,9%	€ 191
43	Paar 1 kind, tweeverdiener € 60000 & € 30000	1,4%	€ 76	4,0%	€ 216
44	Paar 1 kind, tweeverdiener € 70000 & € 40000	1,3%	€ 80	3,8%	€ 237
45	Paar 1 kind, tweeverdiener € 75000 & € 75000	0,8%	€ 60	3,1%	€ 242
46	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 20000 & € 10000	0,7%	€ 20	2,9%	€ 85
47	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 25000 & € 15000	0,1%	€ 5	2,8%	€ 97
48	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 15000	-0,1%	€ -2	2,6%	€ 95
49	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 20000	0,6%	€ 24	3,4%	€ 134
50	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 25000	1,2%	€ 52	3,7%	€ 156
51	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 40000 & € 20000	0,7%	€ 32	3,5%	€ 154
52	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 45000 & € 20000	0,8%	€ 36	3,6%	€ 164
53	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 45000 & € 25000	1,3%	€ 65	3,9%	€ 189
54	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 25000	1,3%	€ 64	3,9%	€ 194
55	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 30000	1,8%	€ 96	4,4%	€ 229
56	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 65000 & € 20000	0,8%	€ 41	3,6%	€ 192
57	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 65000 & € 25000	1,2%	€ 65	3,7%	€ 212
58	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 70000 & € 25000	1,0%	€ 61	3,6%	€ 210
59	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 75000 & € 30000	1,4%	€ 91	4,0%	€ 249
60	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 80000 & € 40000	1,0%	€ 69	3,2%	€ 222
61	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 80000 & € 60000	0,9%	€ 74	3,2%	€ 252
62	Paar 2 kinderen, tweeverdiener € 120000 & € 70000	1,3%	€ 131	3,6%	€ 352
63	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 30000 & € 10000	-0,3%	€ -9	2,2%	€ 75
64	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 35000 & € 20000	0,9%	€ 38	3,5%	€ 149
65	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 40000 & € 25000	1,4%	€ 68	3,8%	€ 180
66	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 50000 & € 25000	1,4%	€ 71	3,9%	€ 201
67	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 60000 & € 30000	1,7%	€ 101	4,2%	€ 246
68	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 75000 & € 35000	1,3%	€ 84	3,6%	€ 243
69	Paar 3 kinderen, tweeverdiener € 100000 & € 60000	0,8%	€ 72	3,2%	€ 279
70	Paar 4 kinderen, tweeverdiener € 60000 & € 20000	0,8%	€ 45	3,5%	€ 188
71	Alleenstaande oudere, AOW + € 0	0,9%	€ 14	3,4%	€ 51
72	Alleenstaande oudere, AOW + € 5000	1,4%	€ 25	3,4%	€ 61
73	Alleenstaande oudere, AOW + € 7500	1,1%	€ 19	3,3%	€ 58
74	Alleenstaande oudere, AOW + € 10000	1,2%	€ 21	3,3%	€ 60

75	Alleenstaande oudere, AOW + € 15000	1,1%	€ 23	2,9%	€ 61
76	Alleenstaande oudere, AOW + € 30000	1,5%	€ 39	2,9%	€ 79
77	Ouder paar, AOW + € 0 & € 0	1,0%	€ 20	3,4%	€ 71
78	Ouder paar, AOW + € 7500 & € 0	0,9%	€ 22	2,0%	€ 48
79	Ouder paar, AOW + € 10000 & € 0	1,6%	€ 38	3,4%	€ 83
80	Ouder paar, AOW + € 15000 & € 0	1,7%	€ 45	4,3%	€ 115
81	Ouder paar, AOW + € 10000 & € 5000	1,2%	€ 33	3,9%	€ 105
82	Ouder paar, AOW + € 15000 & € 5000	0,7%	€ 22	3,0%	€ 89
83	Ouder paar, AOW + € 15000 & € 10000	0,4%	€ 13	2,5%	€ 84
84	Ouder paar, AOW + € 20000 & € 10000	0,5%	€ 19	2,6%	€ 91
85	Ouder paar, AOW + € 30000 & € 10000	2,6%	€ 102	4,4%	€ 174
86	Ouder paar, AOW + € 50000 & € 15000	0,5%	€ 27	2,0%	€ 100
87	Alleenstaande uitkering € 20000	0,8%	€ 12	2,5%	€ 37
88	Alleenstaande vervroegd pensioen € 30000	-0,3%	€ -4	1,1%	€ 18
89	Paar zonder kinderen, uitkering € 30000	2,4%	€ 49	4,3%	€ 88
90	Paar zonder kinderen, alleenverdiener vervroegd pensioen € 35000	1,6%	€ 33	3,6%	€ 72
91	Paar zonder kinderen, werk & vervroegd pensioen, € 35000 & € 25000	0,9%	€ 33	3,1%	€ 111
92	Paar zonder kinderen, werk & pensioen, € 35000 & € 15000	1,4%	€ 54	3,7%	€ 147
93	Paar zonder kinderen, werk & uitkering, € 20000 & € 10000	1,7%	€ 40	4,4%	€ 103
94	Paar zonder kinderen, werk & uitkering, € 30000 & € 15000	1,2%	€ 36	3,6%	€ 108
95	Paar zonder kinderen, werk & uitkering, € 50000 & € 20000	1,1%	€ 46	3,4%	€ 140
96	Paar 1 kind, werkend & uitkering, € 25000 & € 10000	1,9%	€ 48	4,3%	€ 110
97	Paar 1 kind, werkend & uitkering, € 45000 & € 25000	1,3%	€ 57	3,5%	€ 148
98	Paar 2 kinderen, werkend & uitkering, € 25000 & € 15000	1,4%	€ 44	3,5%	€ 113
99	Paar 2 kinderen, werkend & uitkering, € 45000 & € 25000	1,4%	€ 60	3,4%	€ 152
100	Paar 3 kinderen, werkend & uitkering, € 30000 & € 20000	1,2%	€ 44	3,1%	€ 118

Bijlage 4 | Uitgangspunten berekeningen

De financiële situatie van de voorbeeldhuishoudens is omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. Het percentage voor 2019 is ten opzichte van het netto besteedbaar inkomen in 2018 van het voorbeeldhuishouden. Fiscale voordelen, vakantiegeld, kinderbijslag en dergelijke zijn al bij het netto maandbedrag geteld.

Voor wat betreft de verwachte prijsstijgingen is het Nibud uitgegaan van een inflatie van 1,8 procent. In dit percentage is de verhoging van het lage btw tarief teruggedraaid zoals voorgesteld door de PvdA. De hogere energielasten zitten wel verwerkt in dat percentage. Ook de stijging van de ziektekostenpremie is verwerkt in de koopkrachtplaatjes.

Verder gaat het Nibud uit van een scenario met een bruto loonstijging van 2,8 procent en een scenario met een bruto loonstijging van 5 procent. Alle fiscale regelingen van 2018 en 2019 zijn gebruikt. We zijn ervan uitgegaan dat alle toeslagen en inkomensondersteuning waar recht op is, worden aangevraagd en uitgekeerd. Er is geen rekening gehouden met wijzigingen in de bijzondere bijstand of gezondheidssituatie.

De hier genoemde huishoudens zijn slechts voorbeelden, waarbij de situatie simpel is gehouden. Er is geen rekening gehouden met specifieke aftrekposten of bijtellingen. In de voorbeelden zijn alleen kosten voor standaard-ziektekosten (zorgpremie en eigen risico) meegenomen. In werkelijkheid gebeurt er natuurlijk veel meer in een huishouden. Promotie, veranderen van baan, (gedeeltelijk) stoppen met werken, werkloos worden, gezinsuitbreiding e.d. zijn gebeurtenissen die veel meer van invloed zijn op het besteedbare inkomen van huishoudens. In de berekeningen is hier geen rekening mee gehouden.